

N:o 34.

Ank. till Riksd. kansli den 9 mars 1896, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl.

Maj:t angående skärpta straffbestämmelser emot djurplågeri m. m.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling hänvisad motion, n:o 133, hemställer herr *Wavrinsky*, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t begära, det Kongl. Maj:t ville låta utreda, i hvad mån och under hvilka förhållanden utsträckt befogenhet för kronobetjening och polismyndighet att inskrida mot svårare djurplågeri eller andra åtgärder till djurens skydd mot misshandel, såsom skärpta straffbestämmelser m. m., äro af behovet påkallade, och att Kongl. Maj:t i samband dermed ville snarast möjligt förelägga Riksdagen förslag till lag i sådant syfte.

Till stöd för motionen anföres:

Den erkännansvärda verksamhet, djurskyddsföreningarna utvecklat, hade onekligen i hög grad bidragit att väcka och underhålla en djupare medkänsla för djuren och att inskräpa bättre begrepp om människans pligter mot desamma. Då svenska allmänna djurskyddsföreningen vidtagit den åtgärd att åt lärare och lärarinnor vid Sveriges folk- och småskolor mot en särskildt låg afgift lemna medlemskap och dermed följande tillgång till

djurskyddslitteratur, hade föreningen helt visst beträddt en gynsam väg, så vida tillfället beaktades.

Endast derigenom, att hos lärarne inplantades lärdomar i detta hänseende och väcktes kraftiga inre maningar, kunde nemligen de anvisningar, som i Kongl. Maj:ts cirkulär till domkapitlen, direktionerna öfver Stockholms stads undervisningsverk m. fl. år 1892 lemnades rörande djurskyddsundervisningen, bära någon frukt.

I detta cirkulär fästes skolföreståndares och lärares, särskildt lärarnes i kristendomskunskap och naturkunnighet, uppmärksamhet på angelägenheten deraf, att ungdomen erhöles en rätt insigt i människans förhållande till djurverlden samt i de skyldigheter, som människan till följd deraf hade mot såväl de vilda som de tama djuren, i syfte att derigenom ungdomens medkänsla för djuren skulle väckas samt all onödig grymhet mot dem undanröddas.

Emellertid vunnes det åsyftade målet endast långsamt och ofullständigt ensamt på denna väg. Och under tiden finge de stumma djuren utstå allehanda lidanden. Få gjorde sig någon riktig föreställning om huru mångskiftande till arten och huru vanligt djurplågeriet vore ännu i våra dagar, trots allt som gjordes för att undanröddja det. På samma gång miss-handeln af djuren vore en grym oförrätt mot dem, bidroge den i hög grad att demoralisera och förhärda dess utföware. Råhet förvildade. Och exempel smittade vidt omkring.

Huru många upprörande scener, hvarvid djuren vore de oskyldiga offren för husböndernas eller drängarnes dåliga lynne, slarf eller råhet synnerligast under rusets inflytande, uppfördes ej vid och efter våra marknader och i all synnerhet som följd af krogarnes och ölnästenas lössläppta orgier. Ingen upptecknade dem.

Pinan bestode icke blott i hugg och slag, utan lika ofta derjemte i svält och annan vanvård.

Det sportmessiga, cirkusmessiga och vetenskapliga djurplågeriet vidgade samtidigt sitt område.

Vid kreaturstransporter återstode ännu mycket att önska i afseende på omsorg om djuren; vid slagt likaså.

Vid jagt och fångst blefve nog ofta både de tama och de vilda djuren plågade på det omenskligaste sätt, ehuru litet nog förspörjdes derom.

Ett betecknande fall omnämndes nyligen i pressen under följande notis:

»Cirka 170 stycken räfvar har herr —n i —d under de senaste 20 åren fångat i räfgrop. Det obehagligaste med sådan fångst är, att man

å den i gropens midt befintliga stolpen skall hafva såsom agn eller bete fasttjudrad en lefvande anka, hvilken derstädes under de kalla vinternätterna får både frysa och vara rädd samt äfven mången gång blifva illa medfaren af räfven, då denne störtar ner i gropen.»

Att på öfvertygandets väg söka råda bot för allt detta, vore fåfångt. Lagens hand måste verksamt ingripa.

De, som af tanklöshet och dåligt föredöme förleddes till grymhet mot djuren, korrigerades lätt. Men råa naturer toge sällan rättelse; då sinnet runne till och ruset kanske derjemte förvildade dem, vore djuren ohjelpigt hemfallna åt deras tyranni. De ringa böter, som vanligen ådömdes dem, afskräckte alls icke. Rättsligt tilltal undginge de oftast.

I regeln vore djurlågarer också människoplågarer och såsom sådana fruktade, hvarför de äfven af detta skäl åtminstone länge finge gå oantastade och fortsätta med sin misshandel af de arma djuren.

Och blefve de tilltalade, behöfde de endast hålla sig undan, då de söktes med stämning, eller under rättegången anlita de många utvägar, som stode öppna att draga ut på målet, för att, särskildt på landsbygden, långa tider kunna fortsätta sitt djurplågeri.

Motionären anför härefter exempel på misshandel af djur, som under en lång tid fortgått, och bestyrker detsamma med flera bevittnade intyg.

Derefter fortsätter han i följande ord:

»Djuren kunna ej sjelfva föra sin talan. Äro vi nu berättigade att till vår fördel taga deras krafter och lif, så tillkommer det oss väl att tillse, att de skyddas för åtminstone den ytterligaste misshandel. Men till det ändamålet är tydligen strafflagens stadgande långt ifrån tillräckligt.

Straffpåföljden är alldeles för obetydlig att i svårare fall afskräcka.

Förenämnda förhärdade person lär hafva hånat dem, som hotat honom med stämning, med den förklaring, att det värsta som kunde hända honom i detta fall vore, att han, sedan angifvaren fått mycket besvär för så godt som ingenting, dömdes till fem kronors böter, som han nog stode ut med att gälda hur många gånger som helst.

Det är rent af upprörande att tänka, att de stumma djuren under lång tid kunna utsättas för sådan uppenbar grymhet, utan att lagens hand under tiden kan verksamt ingripa till att stäfja eller förhindra det.

Det torde nog hafva händt, att en kronobetjening eller polismyndighet på eget bevåg ingripit i ytterligare fall, till dömes i den ganska vanliga händelse, att snikenheten förleder husbonde att bruka ledbrutet eller

utsläpadt kreatur till körslor. Men detta sker under stor risk och är ett olagligt förfarande.

Bättre vore väl då, att denna myndighet för svårare fall *egde sådan befogenhet, under former, som tryggade mot öfvergrepp.*»

Utskottet erkänner väl, att i vårt land åtskilligt återstår att önska beträffande djurens behandling, men förhållandena härutinnan hafva dock påtagligen blifvit bättre, i den mån den allmänna uppfattningen, kanske ej oväsentligt påverkad af djurskyddsföreningarnes verksamhet, allt klarare och tydligare utpreglas af medkänsla för djuren och ovilja mot all onödig hårdhet vid deras behandling, och utskottet håller före, att man just på denna väg har att vänta en allt vidare fortgående rättelse af de missförhållanden, som härutinnan ännu äro rådande, hvaremot utskottet betviflar, att någonting väsentligt i sådant afseende kan vinnas genom förändringar på strafflagstiftningens område.

Straffet för djurplågeri kan numera, enligt lagen den 20 juni 1890, under försvårande omständigheter sättas så högt som till 500 kronors böter, och påföljden af en dylik förbrytelse kan alltså blifva känbar nog. För så vidt ett lagstadgadt straffhot må anses kunna förhindra eller åtminstone förminska ifrågavarande slag af förbrytelse, synes det också utskottet, som om nu gällande bestämmelse härutinnan vore tillräckligt sträng. Att därför stadga frihetsstraff, synes utskottet icke vara att tillråda.

Någon utsträckt befogenhet för kronobetjening och polismyndighet att inskrida mot djurplågeri anser utskottet ej heller erforderlig. Enligt 19 § 1 och 2 mom. af förordningen om strafflagens införande, har allmän åklagare ej allenast rätt, utan äfven skyldighet att tala å brott, som under allmänt åtal höra, och djurplågeri är just ett dylikt, under allmänt åtal hörande brott.

Att en åklagares åtgöranden vid uppfyllande af denna rätt och denna pligt skulle, såsom motionären synes antaga, ej vara fullt lagliga eller förenade med stor risk, kan utskottet ej medgifva. Åklagaren står härutinnan i samma ställning som vid anställande af hvarje annat åtal. Är åtalet befogadt, dömes den tilltalade till ansvar; i motsatt fall blir ansvarsyr-

kandet ogilladt. I intet fall är åklagarens ställning här vid lag sämre eller osäkrare än vid andra slag af åtal.

Med stöd af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att herr Wavrinskys föreliggande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1896.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herr *Göransson* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
